

PROGETTO CO-FINANZIATO DALL'UNIONE EUROPEA

REGIONE DEL VENETO

MINISTERO del LAVORO
e delle POLITICHE SOCIALI

MINISTERO
DELL'INTERNO

FONDO ASILO, MIGRAZIONE E INTEGRAZIONE (FAMI) 2014-2020

ASIS – Accompagnamento scolastico all'integrazione sociale
PROG. 1278 – FAMI 2014-2020 – OS 2 – ON 2 – lett. c)

KAKO FUNKCIONIŠE OBRAZOVNI SISTEM U REGIJI VENETO

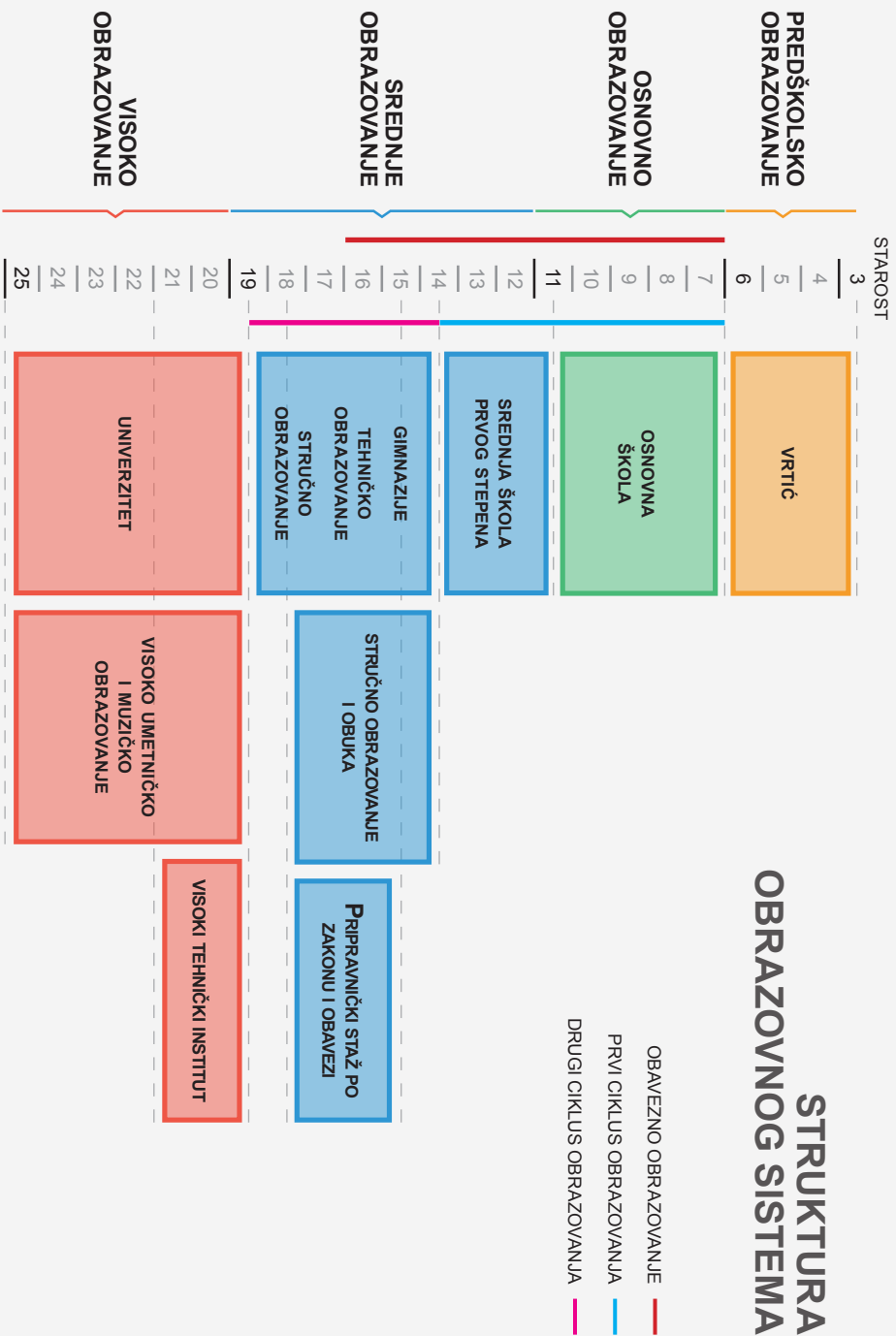
VENETO LAVORO

KAKO FUNKCIONIŠE OBRAZOVNI SISTEM U REGIJI VENETO

■ STRUKTURA OBRAZOVNOG SISTEMA

Italijanski obrazovni sistem je organizovan u sledeće obrazovne cikluse: predškolsko obrazovanje za decu između 3 i 6 godina; osnovna škola u trajanju od 5 godina, nakon koje sledi srednja škola prvog stepena u trajanju od 3 godine, po čijem završetku je omogućen upis u višu srednju školu koja traje 5 godina i može se pohađati u gimnaziji ili tehničkim/strukovnim ustanovama.

Kao alternativa višoj srednjoj školi, nakon srednje škole prvog stepena moguće je izabrati i program u trajanju od 3/4 godine stručnog obrazovanja i obuke, kao i pripravnički staž po zakonu/obavezi. Učenici koji završe višu srednju školu i polože završni državni ispit, dobijaju pristup visokom ili tercijarnom obrazovanju (univerzitet, AFAM – umetnička akademija i ITS – visoki tehnički instituti).

I OBAVEZNO OBRAZOVANJE

U Italiji je obavezno pohađati školu u ukupnom trajanju od najmanje **deset godina**, od 6 do 16 godina starosti. Ovo obavezno obrazovanje obuhvata osam godina prvog ciklusa obrazovanja (pet godina osnovne škole i tri godine srednje škole prvog stepena) i prve dve godine drugog ciklusa¹. Nakon prvog obrazovnog ciklusa, poslednje dve godine obaveznog obrazovanja (od 14 do 16 godina) mogu se pohađati u srednjim školama drugog stepena u državnoj nadležnosti (gimnazije, tehničke škole i stručne škole) ili u okviru stručnog obrazovanja i obuke u regionalnoj nadležnosti. **Ova obaveza se odnosi na sve učenike iz inostranstva, redovne i vanredne, sa boravišnom dozvolom ili bez nje.**

Ovoj obavezi se dodaje **pravo/obaveza obrazovanja i obuke u trajanju od najmanje 12 godina** ili do dobijanja **stručne kvalifikacije do 18. godine**².

Učenici od 15 godina mogu da završe poslednju godinu obaveznog obrazovanja i u okviru „ugovora o pripravnničkom stažu po zakonu/obavezi” kako bi završili obuku na radnom mestu, umesto u okviru školskog sistema i stručnog obrazovanja.

Obavezno obrazovanje može da se ostvari u državnim školama i privatnim školama koje su izjednačene sa državnim (Zakon br. 62 od 2000. godine) i koje čine državni sistem obrazovanja; obavezno obrazovanje takođe može da se odvija u privatnim školama koje nisu izjednačene sa državnim, uz poštovanje određenih uslova (Zakon br. 27. od 2006. godine) ili putem školovanja kod kuće.

Po završetku perioda obaveznog obrazovanja (završetkom druge godine srednje škole drugog stepena), učenicima koji ne nastave školovanje izdaje se potvrda o ispunjenju obaveze obrazovanja i stečenim kompetencijama.

Da bi se obezbedilo ekvivalentno obrazovanje za sve programe školovanja, definisana su znanja i „*ključne građanske kompetencije*” koje svi učenici moraju da steknu do završetka obaveznog obrazovanja, a koje su organizovane na osnovu četiri **kulturna polja**: jezičkog, matematičkog, naučno-tehnološkog i društveno-istorijskog.

Nadležni organ za upravljanje sistemom na centralnom nivou je **Ministarstvo obrazovanja, univerziteta i istraživanja (Ministero dell'istruzione, dell'università e della ricerca, MIUR)**, sa sedištem u Rimu. Ministarstvo obavlja poslove na lokalnom nivou preko **Regionalnih školskih kancelarija (Uffici scolastici regionali, USR)**, koje sadrže odgovarajuće jedinice na nivou pokrajine. Ovi organi su nadležni za nadzor nad poštovanjem propisa u oblasti školstva i osnovnih kriterijuma učinka, nad primenom školskih pravila, nad efikasnošću aktivnosti obuke i nad zadovoljavanjem predviđenih standarda.

1. Ustav članom 34 utvrđuje da je obrazovanje obavezno u trajanju od „najmanje osam godina” odnosno do 14 godina starosti. Međutim, obaveza produženog obrazovanja do uzrasta od 16 godina je uvedena Zakonom br. 296 od 27. decembra 2006. godine (tzv. „finansijski zakon 2007.”).

2. Ovo je predviđeno Zakonom br. 53 od 28. marta 2003. godine (tzv. „Zakon Morati”), koji je suštinski transformisao celokupni okvir ove materije.

OBDANIŠTE

Obrazovni program za decu **uzrasta do 3 godine** se odvija u **jaslicama**, koje ne čine sastavni deo obrazovnog sistema (u nadležnosti MIUR-a): ovom uslugom direktno upravljaju opštine u skladu sa opštim uredbama definisanim na regionalnom nivou. Regija Veneto je prepoznala društveni značaj obrazovnih usluga namenjenih najmlađoj deci i shodno tome im pruža ekonomsku podršku (Regionalni zakon br. 32 od 1990. godine).

Obrazovanje za decu uzrasta od **3 do 6 godina** se odvija u **vrtićima**, traje tri godine i uključeno je u sistem obrazovanja i obuke, iako nije obavezno. Vrtići u regiji Veneto koji nisu državni se finansiraju u skladu sa Regionalnim zakonom br. 23 od 1980.

Utvrđeno radno vreme vrtića je **40 časova nedeljno** tokom ukupno 35 nedelja, uz moguć **produžetak do 50 časova**. Takođe, porodice imaju mogućnost da traže **skraćeno trajanje**, ograničeno samo na jutarnju smenu, u ukupnom trajanju od **25 časova nedeljno**.

PRVI CIKLUS OBRAZOVANJA

Prvi ciklus obrazovanja, u ukupnom trajanju od **8 godina**, je obavezan i podeljen na dva dela:

- **Osnovna škola** (uzrast: od 6 do 11 godina), u trajanju od 5 godina;
- **Srednja škola prvog stepena** (uzrast: od 11 do 14 godina), u trajanju od 3 godine.

OSNOVNA ŠKOLA

Osnovno obrazovanje je obavezno, **traje 5 godina** (od 6 do 11 godina starosti) i odvija se u državnim školama i školama koje nisu državne, ali su pravno priznate.

U osnovnu školu mogu da se upišu deca koja navršavaju 6 godina do 31. decembra tekuće školske godine (odnosno deca koja navršavaju 6 godina do 30. aprila sledeće godine).

Upis može da se izvrši u školi koja se nalazi u području prebivališta, kao i u drugoj školskoj ustanovi. Organizacija časova na nedeljnoj bazi predviđa sledeće opcije:

- nastava od **24 časa**;
- nastava od **27 časova**
- nastava **do 30 časova** uključujući dodatne fakultativne aktivnosti za nastavu od 27 časova nedeljno (do tri sata više nedeljno);
- nastava od **40 časova** uključujući obroke, odgovara modelu „celodnevnog boravka”.

Nastava je raspodeljena na najmanje pet dana nedeljno, od ponedeljka do petka, ali postoji mogućnost da se održava i subotom.

Tokom ovih pet godina nastava obuhvata sledeće **predmete**: italijanski jezik, engleski jezik, istorija, geografija, matematika, nauka, tehnologija i informatika, muzika, umetnost i likovna kultura, fizičko vaspitanje, tehnologija. Pored toga, predviđen je i predmet „*građansko vaspitanje i ustav*” kao i katolička veronauka, koja nije obavezan predmet.

Nastavnici u osnovnoj školi mogu da predaju sve predmete, uz eventualnu asistenciju drugih nastavnika u nastavi engleskog jezika i katoličke veronauke. U razredima sa rasporedom od 24, 27 i 30 časova nedeljno predviđeno je prisustvo samo jednog nastavnika; za razrede sa rasporedom od 40 časova nedeljno je predviđeno prisustvo dva nastavnika (ne u isto vreme).

Ocenjivanje uspeha i vladanja učenika odvija se tokom školske godine, kao i na kraju, dodeljivanjem ocene od 0 do 10, pri čemu je dovoljna ocena 6/10.

SREDNJA ŠKOLA PRVOG STEPENA

Srednja škola prvog stepena **ukupno traje tri godine** (od 11 do 14 godina starosti).

Nastava je organizovana tokom najmanje pet dana u nedelji, od ponedeljka do petka, ali raspored časova često obuhvata i subotu. Minimalni godišnji fond časova je 990 časova, koji odgovaraju broju od 30 časova nedeljno, a mogući su sledeći modeli rasporeda:

- „redovno vreme” u trajanju od **30 časova nedeljno** (29 časova plus jedan i po čas nedeljno za aktivnosti proučavanja književnosti), što ukupno čini 990 časova godišnje;
- • „produženo vreme” u trajanju od **36 časova u proseku ili**, izuzetno, **40 časova**, uključujući i vreme predviđeno za obroke.

Predviđeni **predmeti** su: italijanski jezik, engleski jezik i drugi strani jezik, istorija, geografija, matematika, nauka, muzika, umetnost i likovna kultura, fizičko vaspitanje i tehnologija. Osim toga, održava se i nastava iz predmeta „*građansko vaspitanje i ustav*”. Katolička veronauka je takođe predviđena, ali nije obavezna.

U srednjoj školi prvog stepena učenici mogu da upišu sledeću godinu ako iz svakog predmeta i vladanja dobiju najmanje ocenu 6/10.

Na kraju prvog ciklusa obrazovanja (odnosno na kraju treće godine srednje škole prvog stepena) učenici polažu **državni ispit**, a učenicima koji polože ovaj ispit sa ocenom iznad 6/10 dodeljuje se odgovarajuća **diploma**, koja takođe predstavlja uslov za upis u srednje škole višeg stepena.

U slučaju **studenata iz inostranstva** koji su već napunili 16 godina:

- ako imaju diplomu italijanske srednje škole prvog stepena ili ekvivalentnu diplomu, mogu direktno da se upišu u drugi obrazovni ciklus;
- ako nemaju diplomu, ali su pohađali školu najmanje 8 godina u zemlji porekla ili drugoj zemlji, mogu da se upišu u školu uz školske dokumente prevedene na italijanski jezik;

- ako nemaju diplomu i nisu pohađali školu u trajanju od najmanje 8 godina u zemlji porekla ili drugoj zemlji, mogu da se upišu u **pokrajinske obrazovne centre za odrasle** (Centri provinciali d'istruzione per gli adulti, CPIA – pogledajte u nastavku) i nakon dobijanja diplome mogu da se upišu u ustanovu drugog obrazovnog ciklusa.

■ DRUGI CIKLUS OBRAZOVANJA

Nakon završetka prvog obrazovnog ciklusa i položenog odgovarajućeg državnog ispita, učenici imaju obavezu upisa u drugi **ciklus sistema za obrazovanje i obuku**. Obrazovanje je obavezno do 16 godina starosti i obuhvata i prve dve godine drugog ciklusa, koji je podeljen na sledeći način:

- **srednje obrazovanje višeg stepena (ili drugog stepena)**, koje uključuje:
 - _ gimnazije;
 - _ tehničko obrazovanje;
 - _ stručno obrazovanje.
- **stručno obrazovanje i obuka (leFP)**, koji obuhvataju:
 - _ trogodišnji i četvorogodišnji program školovanja u regionalnoj nadležnosti;
 - _ pripravnički staž po zakonu/obavezi.

VIŠE SREDNJE OBRAZOVANJE

Više srednje obrazovanje, bilo u okviru **gimnazije** ili **tehničkih škola i stručnih škola**, traje **ukupno pet godina** i obično je namenjeno učenicima **uzrasta između 14 i 19 godina**.

Gimnazije su organizovane u **6 vrsta ustanova**: *umetničke, klasične, jezičke, muzičke i plesne, naučne i društvene*. Nakon dvogodišnjeg perioda opšteg obrazovanja umetnička gimnazija omogućava sledeće smerove: **figurativne umetnosti, arhitektura i urbanizam, dizajn, audiovizuelni i multimedijalni sadržaji, grafika, scenografija**. Naučna gimnazija, pored uobičajenog programa, omogućava i opciju primenjenih nauka, dok gimnazija za društvene nauke nudi i *društveno-ekonomski* smer.

Tehničke škole nude nastavne programe u *ekonomskom* i *tehnološkom* sektoru, koji su organizovani u 2 odnosno 9 smerova, na sledeći način:

TEHNIČKE ŠKOLE		
EKONOMSKI		
Administracija, finansije i marketing	Turizam	
TEHNOLOŠKI		
Mehanika, mehatronika, energija	Transport i logistika	Elektronika i elektrotehnika
Informacione tehnologije i telekomunikacije	Grafika i komunikacija	Hemija, materijali i biotehnologije
Modni sistem	Poljoprivreda, proizvodnja hrane i agroindustrija	Građevinarstvo, životna sredina i teritorija

Sa druge strane, **stručne škole** nude školske programe u sektoru *uslužnih delatnosti* i u sektoru *industrije i zanatstva*. Organizovani su u 4 odnosno 2 smeru:

STRUČNE ŠKOLE	
USLUŽNE DELATNOSTI	
Usluge za poljoprivredu i ruralni razvoj	Socijalno-sanitarne usluge
Usluge za enogastronomiju i ugostiteljstvo	Komercijalne usluge
INDUSTRIJA I ZANATSTVO	
Industrijska i zanatska proizvodnja	Održavanje i tehnička pomoć

Za upis sledeće godine svih ustanova višeg srednjeg obrazovanja potrebno je dobiti ocenu 6/10 ili više u svim predmetima i vladanju.

Ako je za jedan ili više predmeta dobijena ocena manja od 6/10 koja nije znatno slabija, učenik mora da nadoknadi nedostatke u učenju do početka sledeće školske godine. Ako provera nivoa znanja, koja se vrši pre početka nove školske godine, bude pozitivna, učenik može da upiše sledeću godinu; u suprotnom, moraće ponovo da pohađa prethodnu godinu.

Po završetku nastave predviđene za srednju školu drugog stepena, bilo da je u pitanju gimnazija, tehnička ili stručna škola, učenici polažu **državni ispit**, koji obuhvata pisane testove i usmeni ispit. **Ocena** dodeljena za ispit u celini je **izražena u stotinkama** a minimalni rezultat potreban za polaganje ispita je 60/100. Učenicima koji polože završni ispit izdaje se diploma o položenom maturskom ispitu koja omogućava upis u ustanove visokog obrazovanja (univerziteti, AFAM i ITS).

REGIONALNO STRUČNO OBRAZOVANJE I OBUKA

Ako učenik želi da pohađa školu kraćeg trajanja koja omogućava da se u kratkom roku izuči struka, moguće je izabrati programe stručne obuke koje je odobrila regija Veneto³. Reč je o programima u trajanju od tri, četiri ili pet godina stručnog obrazovanja i obuke (leFP) koje izvode **organi** za stručne obuke akreditovani od strane regije Veneto ili **državne škole za srednje obrazovanje drugog stepena**. Pristup ovim programima imaju učenici koji su završili prvi ciklus obrazovanja i generalno imaju **manje od 15 godina**. Ovi programi omogućavaju dobijanje **kvalifikacije (operater)** u slučaju **trogodišnjih programa** i **diplome (tehničar)** za **četvorogodišnje programe**. Trenutno postojećim programima je predviđeno 22 stručna profila za trogodišnje programe i 21 stručni profil za četvorogodišnje programe.

Cilj trogodišnjih i četvorogodišnjih programa za stručno obrazovanje i obuku je, dakle, kvalifikacija mladih osoba od 14-17 godina starosti koje žele direktno da se uključe u tržište rada nakon obrazovnog programa kraćeg trajanja u odnosu na škole.

Mladi sa stručnom diplomom *tehničara* mogu takođe da se upišu u ustanove visokog obrazovanja nakon pohađanja određenog dodatnog jednogodišnjeg programa. Trogodišnja kvalifikacija i četvorogodišnja diploma osim toga omogućavaju pristup programima stručnog obrazovanja takozvanog „drugog stepena” ili postkvalifikacije/postdiplome.

STRUČNA OBUKA KROZ PRIPRAVNIČKI STAŽ PO ZAKONU/OBAVEZI

Putem **ugovora o „pripravničkom stažu po zakonu/obavezi”** može se steći trogodišnja stručna kvalifikacija ili stručna diploma: to znači da mlade osobe mogu da završe obuku direktno na radnom mestu, što predstavlja alternativnu opciju školskom sistemu i stručnoj obuci.

3. Regionalno stručno obrazovanje je bilo jedan od glavnih predmeta nedavne reforme obrazovnog sistema u regiji Veneto, koja se sprovodi u skladu sa Regionalnim zakonom br. 8 od 2017. godine.

Pripravnički staž po zakonu/obavezi je namenjen pre svega mladima i adolescentima koji su napunili 15 godina, pretežno u razdoblju **između 15 i 18 godina**. Regija Veneto je 2012. godine potpisala sporazum sa socijalnim partnerima kojim su definisani obrazovni profili i broj sati (440 sati godišnje) za internu i eksternu obuku preduzeća. Prema regionalnom sporazumu, aktivnosti obuke su namenjene svim subjektima starosti **između 15 i 25 godina**; trajanje ugovora je **tri godine** (uz eventualno produženje od godinu dana potrebnih za sticanje diplome) i obuhvata sve privatne delatnosti.

■ VISOKO OBRAZOVANJE

Sistem visokog obrazovanja u Italiji je organizovan na sledeći način:

- nastava koja se izvodi na **univerzitetu**;
- nastava koja se izvodi u okviru **visokog obrazovanja u oblasti umetnosti i muzike (AFAM)**;
- visoko obrazovanje u oblasti tehnike **koje se izvodi na visokim tehničkim institutima (ITS)**;

UNIVERZITETSKO OBRAZOVANJE

Italijanski univerzitetski sistem se sastoji od ukupno **97 univerzitetskih institucija**, odnosno:

- **67 državnih univerziteta**;
- **19 nedržavnih univerziteta** koji su pravno priznati;
- **11 nedržavnih univerziteta sa onlajn nastavom** koji su pravno priznati.

Pored toga, postoje još dva tipa ustanova koje izdaju diplome ekvivalentne univerzitetskim: **više škole za jezičku medijaciju (Scuole superiori per mediatori linguistici, Ssml)**, koje nude trogodišnje studijske programe i izdaju diplome ekvivalentne diplomu osnovnih akademskih studija nauke o jezičkoj medijaciji (diploma prvog stepena) i **specijalističke škole za psihoterapiju**, koje izdaju diplome za specijalizaciju u psihologiji i srodnim disciplinama.

Kursevi su organizovani u skladu sa sledećim oblastima studija: *zdravstvo, prirodne nauke, društvene nauke i humanističke nauke*. Na osnovu **Nacionalnog okvira visokoškolskih kvalifikacija**, univerzitetski programi se dele na:

- **prvi ciklus**, u trajanju od **tri godine**, kojima se stiče **diploma osnovnih akademskih studija (laurea, L)**;
- **drugi ciklus**, koji može da traje **dve godine** ili **godinu dana** i kojim se stiče **diploma drugog stepena diplomskih akademskih studija (laurea magistrale, LM)**.

Studije medicine i hirurgije, farmacije, veterine, stomatologije, prava, nauke o osnovnom obrazovanju i, samo za neke studijske programe, studije građevinsko-arhitektonskog inženjerstva ne postoje u obliku trogodišnjih studija prvog ciklusa, već u vidu **objedinjenog ciklusa (od pet do šest godina)** i po završetku omogućavaju direktno sticanje diplome drugog stepena **diploma diplomskih studija objedinjenog ciklusa (laurea magistrale a ciclo unico)**, bez prethodnog dobijanja diplome prvog stepena.

VISOKO OBRAZOVANJE U OBLASTI UMETNOSTI I MUZIKE (AFAM)

Institucije koje izvode nastavu **visokog obrazovanja u oblasti umetnosti i muzike (Afam)** su sledeće:

- **Akademije lepih umetnosti**, čiji glavni cilj je priprema studenata za bavljenje umetnošću. Postoje smerovi za slikarstvo, vajarstvo, dekoraciju i scenografiju;
- **Visoki instituti za industrije umetnosti (Istituti superiori per le industrie artistiche, Isia)**, koji nude specifično obrazovanje u oblasti dizajna (grafički dizajn i projektovanje);
- **Nacionalna akademija dramskih umetnosti Silvio D'Amico (Accademia nazionale di arte drammatica Silvio D'Amico)**, sa sedištem u Rimu, koja nudi programe za obuku pozorišnih glumaca i reditelja za studente između 18 i 25 godina;
- **Muzički konzervatorijumi**, čiji cilj je pružanje muzičkog obrazovanja;
- **Nacionalna akademija plesa**, sa sedištem u Rimu, ima za cilj pružanje obuka za plesače i plesačice, soliste i kompozitore dela za ples.

Na osnovu *Nacionalnog okvira kvalifikacija*, studijski programi u sektoru AFAM mogu biti:

- **trogodišnji prvog ciklusa**, kojima se stiče **akademska diploma prvog stepena**;
- **dvogodišnji drugog ciklusa**, kojima se stiče **akademska diploma drugog stepena**.

Kada je reč o univerzitetskom obrazovanju, kao i o sektoru AFAM, ocenjivanje se vrši **dodeljivanjem do 30 bodova za svaki ispit** (na skali od 0 do 30, pri čemu je 18 minimalna prolazna ocena) i **dodeljivanjem do 110 bodova za završni ispit** (skala od 0 do 110, pri čemu je 66 minimalna prolazna ocena). Da bi stekao diplomu univerziteta ili instituta AFAM, na kraju prvog ili drugog ciklusa student mora da napiše **rad** ili da polaže **individualni završni ispit**, o čijem uspehu odlučuje komisija sačinjena od više profesora.

VISOKI TEHNIČKI INSTITUTI (ITS)

Studijski programi koje pružaju **visoki tehnički instituti (ITS)** nude obuku iz sledećih tehnoloških oblasti: *energetska efikasnost, održiva mobilnost, primenjene nove tehnologije, nove tehnologije za proizvode made in Italy, inovativne tehnologije za kulturna dobra i kulturne aktivnosti – turizam, informazione i komunikacione tehnologije*.

Programi ITS u proseku **traju 4 semestra** (ukupno 1800/2000 časova); sadrže teorijsku nastavu, aktivnosti u laboratoriji i praksu u preduzećima (uključujući preduzeća u inostranstvu) koja mora da čini najmanje 30% ukupnog vremena nastave. Studijski programi se završavaju završnom proverom stečenih kompetencija koju sprovodi ispitna komisija sastavljena od predstavnika škole, univerziteta, stručnog obrazovanja i stručnjaka iz poslovnog sveta.

Završetak studijskog programa ITS predstavlja sticanje **diploma višeg tehničara**, koja omogućava pristup javnim konkursima i univerzitetu, pored direktnog pristupa mogućnostima zaposlenja

■ MERE REGIJE VENETO U CILJU PODRŠKE PORODICAMA

Regija Veneto pruža podršku troškovima obrazovanja koje snose porodice i u tom cilju predviđa niz mera u sledećim oblastima⁴:

- **„Kuponi za prevoz”**, koji delimično pokrivaju troškove prevoza do školskih i obrazovnih ustanova;
- **„Kuponi za školu”**, odnosno doprinosi za delimično pokrivanje troškova upisa i pohađanja nastave, kao i troškova nastavnih aktivnosti namenjenih studentima sa invaliditetom;
- **„Kuponi za knjige”**, koji u potpunosti ili delimično pokrivaju troškove nabavke udžbenika i alternativnih nastavnih sredstava;
- **„Knjige na zajam”**, odnosno direktne donacije državnim školskim ustanovama, koje su izjednačene sa državnim i koje nisu izjednačene, srednjim školama prvog i drugog stepena i obrazovnim ustanovama u cilju delimičnog pokrivanja troškova nabavke udžbenika i alternativnih nastavnih sredstava koja se obezbeđuju besplatno na zajam manje imućnim studentima;
- **„Stipendije”**, u iznosu od 200,00 € do 500,00 €, koje se dodeljuju za troškove nabavke udžbenika i prevoza, kao i za pristup uslugama kulturnog karaktera.

**ZA VIŠE INFORMACIJA MOŽETE DA SE OBRATITE
ORGANIZACIONOJ JEDINICI ZA OBRAZOVANJE
(UNITÀ ORGANIZZATIVA ISTRUZIONE) I
UNIVERZITETU REGIJE VENETO.**

4. U vezi sa tim, pogledajte stranicu „Škola – pomoć studentima” na portalu regije Veneto, <http://www.regione.veneto.it/web/rete-degli-urp-del-veneto/scuola-aiuti-agli-studenti>

OBRAZOVANJE ODRASLIH

Programi za **obrazovanje i obuku odraslih** su namenjeni, s jedne strane, odraslim osobama bez kvalifikacije i, s druge strane, osobama koje imaju kvalifikaciju ili diplomu, ali žele da ponovo započnu školovanje radi sticanja kvalifikacije za kojom postoji veća potražnja na tržištu rada.

Programi obrazovanja odraslih se izvode u **Pokrajinskim centrima za obrazovanje odraslih (Centri provinciali d'istruzione per gli adulti, CPIA)**, koji su u poslednjih nekoliko godina postepeno preuzeli i zamenili Stalne teritorijalne centre i večernje škole. U regiji Veneto CPIA centri su aktivni u svakoj pokrajini i predstavljaju vrstu školske ustanove sa autonomijom jednakom školama i funkcionišu nezavisno na teritorijalnoj bazi.

Programi obrazovanja odraslih u CPIA centrima su organizovani na sledeći način:

- **programi prvog stepena**, za dobijanje diplome prvog stepena obrazovanja i sertifikat koji potvrđuje da su stečene osnovne kompetencije u vezi sa školskom obavezom;
- **programi drugog stepena**, za dobijanje diplome za tehničko, stručno ili umetničko obrazovanje;
- **programi opismenjavanja i učenja italijanskog jezika**, namenjeni odraslim stranim licima, po čijem završetku se stiče potvrda o nivou poznavanja italijanskog jezika koji nije niži od A2 *Zajedničkog evropskog referentnog okvira za jezike (CEFR)*, odobrenog od strane Saveta Evrope.

Na kurseve koje održava CPIA mogu da se upišu svi sa navršenih **16 godina** (u vanrednim slučajevima, dovoljno je 15 godina).

Osim toga, u slučaju osoba starijih od 18 godina u Venetu koje nisu pohađale nastavni program u trajanju od **najmanje 12 godina** po **zakonu/obavezi sticanja obrazovanja**, moguće je upisati se u nastavne programe **u trajanju od godinu dana** i ukupno 800 časova, za koje je predviđen period stažiranja od 120 časova. Ove programe promovise i finansira regija Veneto i oni omogućavaju sticanje stručne kvalifikacije.

KAKO SE UPISATI

Za upis je potrebno popuniti obrazac i podneti tražene dokumente direktno u školi. Deca i mladi koji su nedavno stigli u Italiju mogu da se upišu u školu i u slučaju da je nastava već počela. Osobe mlađe od 18 godina mogu da se upišu u školu i bez boravišne dozvole.

REGIONE DEL VENETO